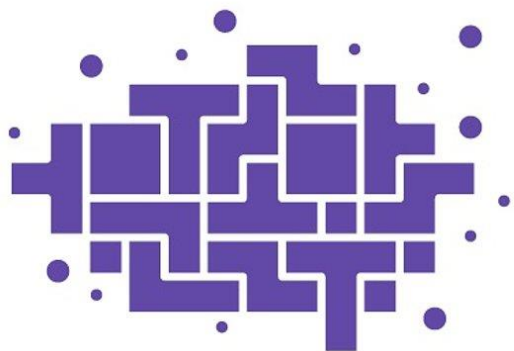

Dezinformācijas un sazvērestību radītie riski demokrātijai: Latvijas pieredzes pārlūkošana

Jeopardizing Democracy through
Disinformation and Conspiracies:
Reconsidering Experience of Latvia

Latvijas Zinātnes padomes projekts

- LZP reģistrācijas numurs Nr. lzp-2019/1-0278
- LU reģistrācijas Nr. LZP2019/48
- Finansējuma kods Z-LZP48-ZF-N-960

FLPP

FUNDAMENTĀLIE UN
LIETIŠĶIE PĒTĪJUMU
PROJEKTI

Prasības (Vadlīnijas nosūtīšu)

5.1. saīsinātais variants, ko Scopus un WoS datubāzes var vienkārši atpazīt un reģistrēt:

“Funding institution: Latvian Council of Science

- **Funding number: Izp-2019/1-0278**

Acronym: FLPP-2019-X”

5.2. pilnais variants ir šāds:

“This research is funded by the Latvian Council of Science, project [abbreviation or title of the project], project No. Izp-2019/X-XXXX”

5.3. ja ir iespējams, ieteicams abus minētos variantus apvienot:

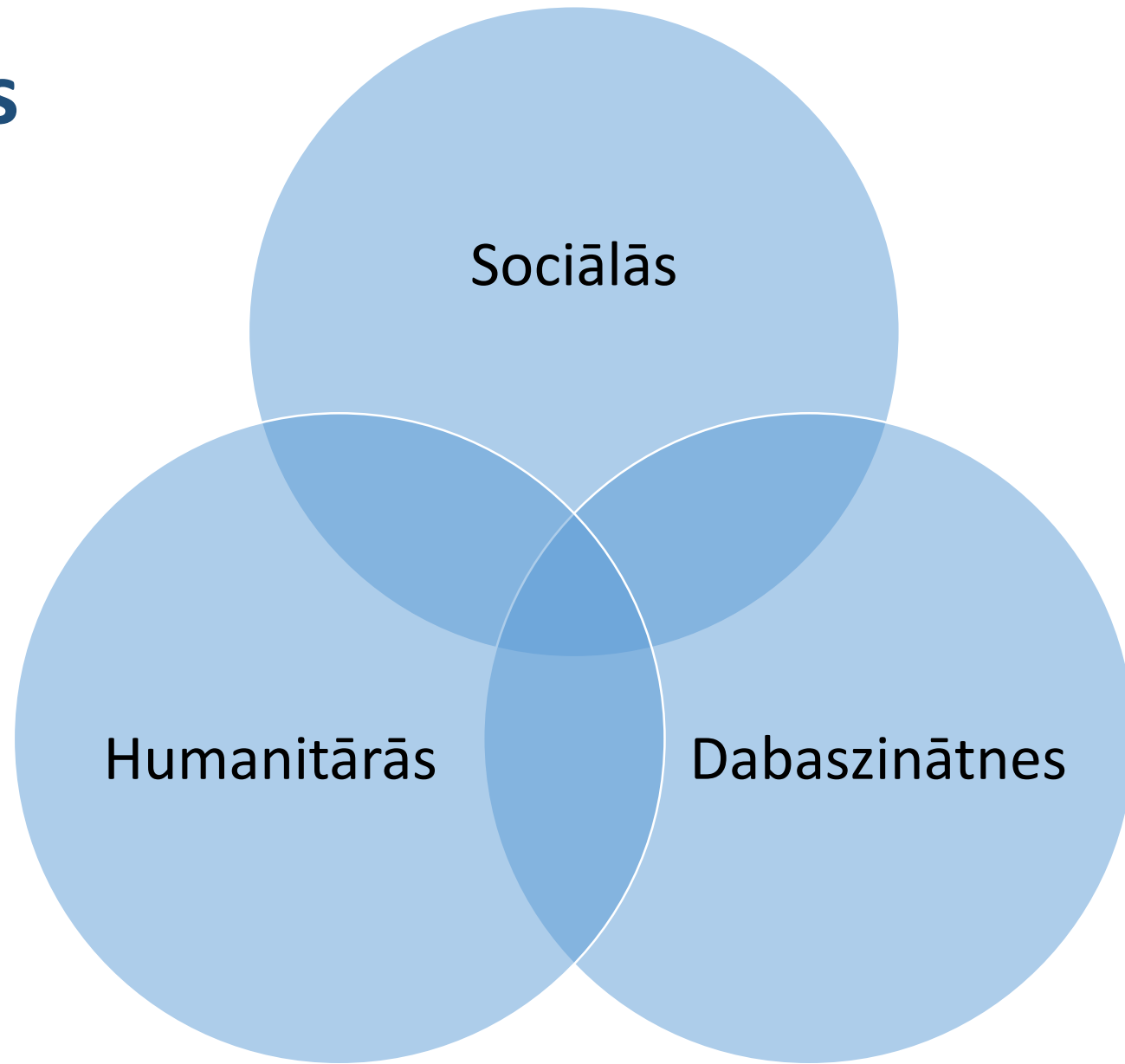
“Funding institution: Latvian Council of Science

Funding number: Izp-2019/X-XXXX

Acronym: FLPP-2019-X

Funding text: This research is funded by the Latvian Council of Science, project [abbreviation or title of the project], project No. Izp-2019/X-XXXX”

Starpdisciplinārs projekts

Mērķis

Starpdisciplinārā griezumā izpētīt dezinformācijas un sazvērestību vēstījumu vietu Latvijas informācijas telpā, kā arī tās ietekmi uz cilvēku dzīvi, veselību, drošību un labklājību, iztīrājot Latvijas sabiedrības pieredzi 20. gadsimta totalitārisma laikmetā un periodā pēc neatkarības atgūšanas, un izvērtēt dezinformācijas un sazvērestību radītos riskus mūsdienu demokrātijai un tās vērtībām

Jaunradīto zināšanu uzdevums ir sekmēt apjēgsmi un pilsoņu spēju pretdarboties dezinformācijai un aizrautībai ar sazvērestībām un sekmēt faktu pārbaudes un kritiskās domāšanas kultūras attīstību Latvijā

Uzdevumi

- pētnieku grupas locekļu sadarbības formāta un akadēmiskās ētikas normu izstrāde un īstenošana;
- izvēlēto teorētisko konceptu padziļināta apguve zinātniskās literatūras studiju un semināru veidā;
- aptaujas anketas izstrāde un aptaujas īstenošana;
- Latvijas Okupācijas muzeja Audiovizuālajā krājumā esošo mutvārdu vēstures interviju analīze ar kontentanalīzes metodi (izmantojot kodēšanu NVivo programmu)
- etnogrāfiskā un netnogrāfiskā pētījuma īstenošana;
- lauka pētījumos iegūto datu apkopošana un apstrādē un korelācija ar anketēšanas rezultātiem;
- dezinformācijas un sazvērestību tipoloģijas izstrādāšana;
- dezinformācijas un sazvērestību pētniecības ietvara un metodoloģijas attīstīšana;
- pētījuma rezultātu apkopošana zinātnisku publikāciju un referātu formātā;
- pētījuma rezultātu izplatīšana populārzinātniskā veidā;
- pētījuma rezultātu iekļaušana studiju vidē;
- projekta publicitātes nodrošināšana;
- rekomendāciju mediju un drošības rīcībpolitikas veidotājiem par dezinformācijas un ticības sazvērestībām novēršanu

- ***Pētījuma objekts*** – dezinformācijas un sazvērestību vēstījumi Latvijas informācijas telpā totalitārisma laikmetā un demokrātijā un to ietekme uz sabiedrību un individuālajām dzīvēm
- Dezinformācijas un sazvērestības vēstījumu pētniecībā svarīgi ir rēķināties ar **kontekstuālajiem faktoriem**

Metodoloģija

- This mixed-methods study employs an explanatory-sequential design combining survey, oral history and interview methods, analysis of documents and cultural texts, allowing researchers to assess trends and relationships with quantitative data and to explain the mechanism of reasons behind the resultant trends
- Pētījums plānots divos virzienos:
  - 1) vēstures pētījumā tiek analizētas dezinformācijas plūsmu un ticības sazvērestībai dinamika kopš 20. gs. 30. gadu vidus, kad Latvija pārstāja būt demokrātiska valsts un piedzīvoja divas totalitāru valstu okupācijas
  - 2) dezinformācijas un sazvērestību esamība mūsdienu Latvijas informatīvajā telpā, it īpaši digitālajos medijos

Age	Political system of Latvia	Key data	Main methods
1. “Golden age” of the press and political parties (up to the late 1950s)	Authoritarianism (1934–1940) Totalitarianism (1940–1991)	Oral history interviews Archive documents Press materials Memories	Quantitative content analysis Qualitative content analysis (using NVivo)
2. Age of limited-channel national television (1960s–90s)	Totalitarianism Democracy (from 1991)	Oral history interviews Archive documents Mass media’ archives Survey	Quantitative content analysis Qualitative content analysis (using NVivo) Statistical analysis (using SPSS)
3. Age of abundance and diversification of the media (late 20 th and early 21 st century)	Democracy	Mass media’ archives Survey In-depth interviews	Quantitative content analysis Qualitative content analysis (using NVivo) Statistical analysis (using SPSS)
4. Age of democratic crises and problems of information overload and ‘truth’ (from about 2013 onwards)	Democracy	Digital media Mass media’ archives Survey In-depth interviews	Netnography Quantitative content analysis Qualitative content analysis (using NVivo) Statistical analysis (using SPSS)

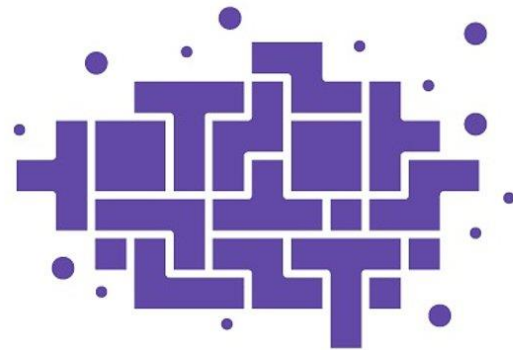
Impact indicator of results	Amount	
	The intended activities till the interim stage	The intended activities till the final stage
1. Scientific publications		
1.1. scientific publications (SCOPUS, WoS)	5	16
1.2. other anonymously reviewed scientific publications	4	10
1.3. reviewed scientific monographs		1
2. International scientific conferences to participate in or organize	10	24

Nr. p.k	EEK/Izmaksu veids	Izmaksu summa			
		1.gads	2.gads	3.gads	Kopā
1.	1000 / Atlīdzība atbilstoši nolikuma 22.1.1. apakšpunktam	75 100	75 100	75 100	225 300
	Projektā iesaistīto zinātniskās grupas locekļu kopējā noslodze PLE	3.15	3.15	3.15	9.45
	t.sk. studējošo kopēja noslodze PLE	1.00	1.00	1.00	3.00
2.	2100 / Komandējumu izdevumi, atbilstoši nolikuma 22.1.2. apakšpunktam	1500	4000	6000	11 500
3.	5000 / Amortizācijas izmaksas atbilstoši nolikuma 22.1.3. apakšpunktam	0	0	0	0
4.	2300 / Inventāra, instrumentu un materiālu iegādes izmaksas un piegādes izmaksas atbilstoši nolikuma 22.1.4. apakšpunktam	0	0	0	0
5.	2200 / Ārējo pakalpojumu izmaksas atbilstoši nolikuma 22.1.5. apakšpunktam	13 300	9909	4809	28 018
6.	2200 / Informācijas un publicitātes izmaksas (tai skaitā zinātnisko pētījumu publicēšanas izmaksas) atbilstoši nolikuma 22.1.6. apakšpunktam	1009	1900	5000	7909
7.	Tiešās attiecināmās izmaksas	90 909	90 909	90 909	272 727
	Netiešās attiecināmās izmaksas (10 % no tiešo attiecināmo izmaksu kopsummas)	9091	9091	9091	27 273
Kopā (tiešās (1., 2., 3., 4., 5., 6) + netiešās (7) attiecināmās izmaksas)		100 000	100 000	100 000	300 000

Projekta grupa

Loma projektā	Ļaudis
Projekta vadītāja	Vita Zelče
Galvenie izpildītāji	Viesturs Zanders, Ilze Matīse-van Houtan
Izpildītāji/vadošie pētnieki	Skaidrīte Lasmane, Ojārs Skudra, Marita Zitmane
Izpildītāji/pētnieki (Dr.)	Zane Radzobe
Izpildītāji/pētnieki	Lelde Neimane, Oskars Gruziņš
Izpildītāji/zinātniskie asistenti	Evita Feldentāle
Izpildītāji/studējošie	Mārtiņš Pričins, Lilija Romanova

Paldies!

FLPP

FUNDAMENTĀLIE UN
LIETIŠĶIE PĒTĪJUMU
PROJEKTI